

Hyvinvointikertomus 2023-2025

Vammaisneuvosto 16.01.2025 § 4

Valmistelija hyvinvointipäällikkö Susanna Mutanen, p. 050 316 3441
palvelujohtaja Nina Peränen, p 050 594 6783

Selostus asiasta

Yleistä

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2024 määrittelee 7 § hyvinvointialueen tehtävät hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä. Hyvinvointialueen on seurattava asukkaitensa elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Hyvinvointialueella on raportoitava asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä aluevaltuustolle vuosittain. Lisäksi hyvinvointialueella on valmistettava aluevaltuustolle valtuustokausittain alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma.

Keski-Suomen hyvinvointialueen ensimmäinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma laadittiin poikkeuksellisesti yhtenä asiakirjana, joka hyväksyttiin aluevaltuustossa 14.5.2024. Nyt valtuustokauden päättyessä laaditaan uusi laaja hyvinvointikertomus, joka toimii samalla myös uuden valtuustokauden hyvinvointisuunnitelmatyön pohjana. Kansalliset väestökyselyt (Kouluterveys ja TerveSuomi) eivät ole päivittyneet vuoden 2023 jälkeen. Uudet tulokset saamme syksyllä 2025.

Laaja hyvinvointikertomus kokoaa keskisuomalaisen väestön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden tilannekuvan sekä tehtyjä toimenpiteitä.

Hyvinvointikertomus on laadittu yhteistyössä hyvinvointialueen palveluiden, kuntien sekä järjestöjen kanssa. Kertomusta täydentävät syksyllä 2024 käytyihin hyte-neuvotteluihin laaditut kuntakortit.

Tällä valtuustokaudella on erityisesti keskitytty hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen rakenteiden ja yhteisövaikuttavuuden periaatteiden edistämiseen sekä yhteisen tietopohjan rakentamiseen. Hyvinvointialueen käynnistymisen myötä on käynnistynyt uudenlaista verkostotyötä.

Hyvinvointikertomuksessa raportoidaan kolmen painopisteen: arjen turvallisuuden, mielen hyvinvoinnin sekä liikunnallisen elämäntavan linjausten ja toimenpiteiden etenemistä.

Vaikutusten ennakoarviointi

Erillinen liite

Toimivalta

Hallintosääntö § 28

Toimintasääntö § 2

Esittelijä	Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina
Päätösehdotus	Vammaisneuvosto kuulee hyvinvointikertomus 2023-2025 esittelyn ja antaa tarvittaessa evästyksiä valmistelijalle.
Päätös	<p>Päätösehdotus hyväksyttiin.</p> <p>Vammaisneuvosto antaa valmistelijoille seuraavan evästyksen: Strategian tavoitteen mukaan tulisi keskittyä hyvinvointialuetasoisesti terveyserojen kaventamiseen, erityisesti sellaisten kuntien alueella, jossa eroja on jo havaittu. Strategian uudistamisessa on hyvä ottaa hyvinvointialuetasoisesti maailmanpoliittinen tilanne ja henkilön turvallisuuden kokonaisvaltainen tunne huomioon. Kuntakortteja toivotaan selkeämmäksi, jotta kuntia olisi helpompi verrata keskenään.</p> <p>Arki, mieli ja liikunta toivotaan otettavan kokonaisuutena hyvinvointikertomuksessa huomioon ja alueella on turvattava tiloja, jossa pystytään järjestämään toimintaa vammaisille ihmisille.</p> <p>Asiaa esitteli kokouksessa Susanna Mutanen.</p>

Turvallisuuslautakunta 19.02.2025 § 5
2745/00.01.01.01/2024

Valmistelija hyvinvointipäällikkö Susanna Mutanen, p. 050 316 3441
palvelujohtaja Nina Peränen, p 050 594 6783

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvointikertomus 2023-2025 on luonnosvaiheessa käsitelty kaikissa vaikuttamistoimielimissä seuraavasti: vanhusneuvosto 15.1.2025, vammaisneuvosto 16.1.2025, nuorisovaltuusto 14.1.2025, palveluntuottajien vaikuttamistoimielin 15.1.2025 sekä järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielin 20.1.2025.

Vaikuttamistoimielinten kannanotot esittelijälle olivat seuraavanlaisia:

- Palveluntuottajien ja yrittäjien näkökulma on vielä aika ohut hyvinvointikertomuksessa. Yhteistyötä pitää tehostaa tietopohjan vahvistamisessa sekä laajemmin hyvinvoinnin edistämistyössä. Yhteistyötä työterveyshuollon kanssa pitää myös tehostaa.
- Palveluntuottajien vaikuttamistoimielimen mielestä hyvinvointialueen ja yritysten välillä ei ole riittävästi yhteistyötä ennaltaehkäisevässä työssä työkyvyn ylläpitämiseksi.
- Vammaisneuvosto kantaa huolta alueen suurista terveyseroista. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä tulisi juuri suunnata enemmän sinne, missä tarve on tiedon pohjalta suurin. Maailmanpoliittinen tilanne huomioiden kokemuksellinen turvallisuuden tunne tulisi suunnitelmassa huomioida.
- Vammaisneuvosto toivoo kuntakorteista selkeämpää esitystapaa. Idea on hyvä mutta vaatii vielä muokkausta ja mahdollisuutta vertailla kuntia paremmin keskenään.
- Vanhusneuvosto kokee hyvinvointikertomuksen tärkeäksi työkaluksi. Tiedolla johtamista tarvitaan erityisesti terveyserojen kaventamisessa. Kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyötä yhdyspinoilla tulee vaalia. Seniorikeskuksia tulee hyödyntää hyvinvoinnin edistämistyössä ja erityisesti yhteisävaikuttavuuden näkökulmasta

- Vanhusneuvosto toivoo lisättävän ravitsemusta kuvaavia indikaattoreita sekä tomenpiteitä suunnitelmaan.
- Järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielin toivoo keskustelua yhteistyön tehostamisesta yhteisövaikuttavuuden sekä kehittämistoiminnan suhteen. Järjestöillä on paljon asiantuntijuutta sekä kehitettyjä työkaluja ja toimintamalleja.
- Järjestöjen ja seurakuntien asiantuntemusta tulee hyödyntää erityisesti hyte-tiedon tuotannossa. Heillä on paljon kokemustietoa ja havaitsevat herkästi hiljaisia signaaleja. Kuntakortteihin tulisi liittää tietoa kunnan järjestötoiminnasta.

Vaikuttamistoimielinten päätökset ovat oheismateriaalina.

Vaikuttamistoimielinten kommenttien pohjalta tehtyjä muutoksia:

- Palveluntuottajien kanssa on käyty keskustelua hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen neuvotteluiden toteuttamiseksi jatkossa.
- Hyvinvointikertomukseen on liitetty kuntien terveyseroja kuvaavia indikaattoreita, siltä osin kuin niitä on saatavilla (kouluterveyskyselyt).
- Kuntakorteista on tehty visuaalisempi versio. Kuntien kanssa on kostettu tieto yhteisestä vähimmäistietopohjasta. Jatkossa kuntakorttien avulla voidaan paremmin tarkastella kuntien välistä yhteistyötä sekä tarpeita, joihin hyvinvointialueen ja kuntien yhdyspintatyöhön voidaan paremmin vaikuttaa.
- Kansallisessa vähimmäistietosisällössä on todella vähän ravitsemukseen liittyviä indikaattoreita. Teemakokonaisuus huomioidaan suunnitelmavaiheessa. Työryhmässä on hyvinvointialueen ravitsemusterapeutti.
- Järjestöjen tiedon tuotantoon on suunniteltu hankehakemusta. Joka tapauksessa järjestöjen tietoa tullaan hyödyntämään. untakortteja päivitettäessä huomioidaan järjestöjen tuottama tieto. Järjestöt ovat mukana yhteisissä hyvinvoinnin, terevyyden ja turvallisuuden edistämisen neuvotteluissa.

Vaikutusten ennakoarviointi

Erillinen liite

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä	Riskienhallintajohtaja Oksanen Simo
Päätösehdotus	Turvallisuuslautakunta merkitsee hyvinvointikertomuksen tiedoksi ja antaa evästyksen valmistelijalle.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin. Turvallisuuslautakunta totesi evästyksensä valmistelijalle seuraavaa: - merkittävä osa oppilaista ei osallistu kouluruokailuun. Vaikutukset ulottuvat laajalle; oppimistulokset, koulujen työrauha, oppijoiden

painonhallinta ja liikunnallinen elämäntapa, liikenneturvallisuus jne. Kehitystä tulee arvioida laajemmin osana hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta

- koulukiusaaminen: koulukiusaamisen juurisyys tulisi löytää ja kehittää niihin korjaavia toimenpiteitä. Vaikutukset ovat suuret sotekustannuksiin ja syrjäytymiseen

- yksinäisyys: työikäisten yksinäisyys on noussut. Vaikutukset yksikön kannalta ja yhteiskunnassa ovat moninaiset. Yksinäisyyden kokemusta esiintyy jokaisessa ikäryhmässä, yksinäisyyden kokemuksen vaikuttavuuden arviointia ja toimenpiteitä tulisi rakentaa ikäsegmenttien pohjalta lapset, nuoret, työikäiset ja ikääntyneet

- hyte-kertoimen vaikutus rahoitukseen on osin epäselvä

- kuntakortit sisältävät hyödyllistä informaatiota. Kehitys tulevaisuuteen on jatkossa hyvä saada näkyväksi kuntakorteissa

- 3. sektorin kanssa tehtävää yhteistyötä tulee tehdä näkyväksi ja resursoida riittävästi

- toimenpiteiden vaikutuksiin tulee kiinnittää huomioita kerätyn tietovarannon perusteella sekä

- hyvinvointikertomuksen rakenteessa voisi huomioida alueellista hyvinvoinnin tunnuslukujen trendien kehittymistä.

Tämä päätös tarkastettiin kokouksessa.

Ira Vainikainen poistui kokouksesta klo 15:54 asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.

Sami Tuominen poistui kokouksesta klo 16:19 asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.